

“Yerdəyişmə üzrə Tərəfdaşlıq” İnformasiya Bülleteni

Buraxılış № 5

Yarımillik informasiya bülleteni MOBILAZE Layihəsi çərçivəsində dərc olunur

Əziz oxucu!

258 milyondan artıq beynəlxalq miqrantın mövcud olduğu müasir dünyada bir çox ölkələr üçün miqrasiya proseslərinin tənzimlənməsi ən aktual problemlərdən biridir. Miqrasiya insanlara çoxsaylı faydalar və fürsətlər təmin etsə də, bu proses tənzimlənmədiyi zaman ciddi problemlərə yol açmağa bilər. Bu səbəbdən təhlükəsiz, nizamlı və qanuni miqrasiyanın təmin edilməsi bütün dünya dövlətlərinin qarşısında duran prioritetlərdəndir.

Sürətli sosial-iqtisadi inkişafı, global enerji və infrastruktur layihələri, multikultural dəyərləri ilə seçilən, Şərqlə Qərbin qovşağında yerləşən “Odlar Yurdu” Azərbaycan əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxslər üçün cəlbedici məkana çevrilmişdir. Ölkəmizin əcnəbilər üçün turizm, əmək miqrasiyası və investisiya nöqtəyi-nəzərindən cəlbediciliyinin artırılmasında miqrasiya qaydalarının sadələşdirilməsi mühüm rol oynayır.

Son illər Azərbaycan Respublikasında turizmin inkişafı və əlverişli biznes mühitinin təmin edilməsi diqqət mərkəzindədir. Azərbaycan Hökuməti bu sahələrin inkişafı istiqamətində əsaslı işlər görür və müsbət nəticələr əldə olunmaqdadır. Bütün bu sadalananlar ölkəmizə dünyanın müxtəlif yerlərindən turizm, yaşamaq və işləmək məqsədilə gələn əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin sayının artmasına təsir edən amillərdəndir. Bu da öz növbəsində, miqrasiya proseslərinin idarə olunmasını və tənzimlənməsini, eləcə də bu sahədə beynəlxalq əməkdaşlığı zəruri etmişdir.

Bu istiqamətdə atılan mühüm addımlardan biri də məhz “Azərbaycan Respublikası, Avropa İttifaqı və onun iştirakçı üzv dövlətləri arasında Yerdəyişmə üzrə Tərəfdaşlıq barədə Birgə Bəyannamə”nin imzalanması olmuşdur. Birgə Bəyannamə

Vüsal Hüseynov

çərçivəsində Aİ-nin maliyyə dəstəyi ilə Miqrasiya Siyasətinin İnkişafı üzrə Beynəlxalq Mərkəzlə (MSİBM) birgə həyata keçirilən “Azərbaycanla Yerdəyişmə üzrə Tərəfdaşlığın İcrasına Dəstək (MOBILAZE)” layihəsi üzrə uğurlu nəticələrə nail olunduğu qənaətinə sahibik. Dövlət Miqrasiya Xidməti layihənin bütün komponentləri üzrə əsas benefisiar qurum kimi, layihə çərçivəsində həyata keçirilən fəaliyyətlərdə fəal şəkildə iştirak edir.

Biz, Aİ eləcə də MSİBM ilə səmərəli əməkdaşlığımızı yalnız MOBILAZE layihəsində nəzərdə tutulan fəaliyyətlər çərçivəsində deyil, miqrasiyanın effektiv idarə olunması, emiqrasiya proseslərinin tənzimlənməsi, sənədlərin təhlükəsizliyi, readmissiya olunmuş Azərbaycan vətəndaşlarına reinteqrasiya dəstəyinin göstərilməsi və digər qarşılıqlı maraq kəsb edən istiqamətlərdə də yüksələn xətlə davam etdirməkdə maraqlıyıq.

Ümidvarıq ki, bu kimi layihələr miqrasiyanın inkişafa müsbət təsirinə təkan verəcəkdir.

Vüsal Hüseynov

*Azərbaycan Respublikası Dövlət
Miqrasiya Xidmətinin rəisi*

Yerdəyişmə üzrə Tərəfdaşlığın qısa xülasəsi

Yerdəyişmə üzrə Tərəfdaşlıq (YT) Avropa İttifaqı (Aİ), Aİ-nin üzv dövlətləri (Aİ ÜD) və üçüncü ölkələr arasında miqrasiya və yerdəyişmə, o cümlədən miqrasiya idarəçiliyi, insan alverinə qarşı mübarizə, viza siyas-

Bu buraxılışda:

Yerdəyişmə üzrə Tərəfdaşlığın qısa xülasəsi	1
Azərbaycanda elektron və mobil rezidentlik proqramı tətbiq olunur	2
Komponent 1 (Tədqiqat və təhlil potensiallarının artırılması)	2
Komponent 2 (Qanuni miqrasiya və əmək miqrasiyası)	3
Komponent 3 (Sənədlərin təhlükəsizliyi)	4
Komponent 4 (Beynəlxalq müdafiə)	5
Komponent 5 (Qayıdış və reinteqrasiya)	6
“MOBILAZE” layihəsinin idarə edilməsi	7
Azərbaycan əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin bu ölkədə hüquqi statusu ilə bağlı qaydaları sadələşdirir	7
Yay Məktəbi: “MOBILAZE” və “ENIGMMA” layihələri arasında əməkdaşlıq	7
“MOBILAZE” layihəsinin müddəti 2019-cu ilin iyul ayınadək artırılır	8
“MOBILAZE” layihəsinin 2018-ci ildə keçirilmiş Azərbaycan Beynəlxalq Təhsil Sərgisində iştirakı	8
Bakıda “Avropa şəhərciyi-2018” festivalı	8
Naxçıvanda Avropa Günləri	9
MSİBM “RESTART” pilot layihəsinin icrasına başlayacaq	9
Azərbaycan vətəndaşları Avropa İttifaqında	9
Xanım Katya Lovén: Finlyandiya vətəndaşı, hava keyfiyyəti üzrə ekspert, Tvinning layihəsi üzrə rezident-müştəri, ailəli qadın, iki uşaq anası.	10
Gürcüstanla Yerdəyişmə üzrə Tərəfdaşlıq	10
Moldova ilə Yerdəyişmə üzrə Tərəfdaşlıq	11
Praqa Prosesi: 2018-ci ilin əlamətdar hadisələri	11
Yerdəyişmə üzrə Tərəfdaşlıq Aləti	12

Bu layihə Avropa İttifaqı tərəfindən maliyyələşdirilir

Bu layihə MSİBM tərəfindən həyata keçirilir

Bu nəşrdə ifadə olunan fikirlər Avropa İttifaqının mövqeyini əks etdirməyə bilər.

əti, readmissiya, sərhəd idarəçiliyi, sığınacaq və beynəlxalq müdafiə kimi geniş çeşidli məsələlər üzrə əməkdaşlıq üçün ən məfəssəl mexanizmlərdən biri olaraq qalmaqdadır. Dünya miqyasında götürsək, Aİ ilə doqquz tərəfdaş ölkə arasında YT barədə Bəyannamələr mövcuddur. 2013-cü ilin dekabr ayında "Azərbaycan Respublikası, Avropa İttifaqı və onun iştirakçı üzv dövlətləri arasında Yerləşmə üzrə Tərəfdaşlıq barədə Birgə Bəyannamə" imzalanmışdır. YT-nin həyata keçirilməsi istiqamətində əldə olunmuş uğurun və müsbət nəticələrin əsas həlledici amili bu prosesdə iştirak edən tərəflərin öz üzərinə göturdükləri öhdəliklərə və bu mexanizm çərçivəsində maliyyələşdirilən və icra olunan təşəbbüslər/layihələrə sadıq qalmasından ibarətdir.

2018-ci il mayın 14-15-də Azərbaycanın paytaxtı Bakı şəhərində Miqrasiya Siyasətinin İnkişafı üzrə Beynəlxalq Mərkəz tərəfindən "Yerləşmə üzrə Tərəfdaşlıq mövzusunda" ikinci Beynəlxalq Konfrans təşkil olunmuşdur. "MOBILAZE" layihəsinin ikinci il ərzində icrası ilə bağlı məsələləri nəzərdən keçirmək məqsədi daşıyan bu konfrans YT çərçivəsində miqrasiya və yerləşmə üzrə müxtəlif sahələrə aid, o cümlədən Şərq Tərəfdaşlığı regionu ilə bağlı gələcək prioritetləri və növbəti tədbirləri müzakirə etmək üçün xüsusi əhəmiyyətə malik platforma rolunu oynamışdır. Azərbaycan

canın layihə üzrə tərəfdaşlarını (Xarici İşlər Nazirliyini, Dövlət Sərhəd Xidmətini, Dövlət Miqrasiya Xidmətini, Təhsil Nazirliyini və Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyini) və digər dövlət təşkilatlarını, habelə Aİ-nin Azərbaycandakı Nümayəndəliyini, Gürcüstanın, Ukraynanın, Moldovanın və Belarusun Xarici İşlər Nazirliklərini, miqrasiya və sərhəd idarəçiliyi orqanlarını, Aİ-nin iştirakçı ÜD-lərini (Bolqarıstanı, Çexiyanı, Polşanı, Latviyanı, Litvanı, Niderlandı və Slovakiyanı) təmsil edən nümayəndələr konfransın işində iştirak etmişdirlər. Bir gün yarım davam etmiş konfransda əməkdaşlığa və gələcək təşəbbüslərə dair yeni təkliflər irəli sürmək məqsədilə iştirakçılar arasında qeyri-rəsmi birgə fəaliyyət üçün kifayət qədər şərait və imkanlar yaradılmışdır.

nümayəndəlikləri və səfirliklərinə Azərbaycanda bizneslə məşğul olmaq və ya milli iqtisadiyyata səmayə qoymaq niyyətində olan xarici vətəndaşlara m-rezidentlik-"Asan İmza" mobil elektron sertifikatlarının təqdim edilməsi səlahiyyəti verilmişdir.

2018-ci il oktyabrın 24-də Bakı şəhərində keçirilmiş "Azərbaycanın Rəqəmsal Ticarət Qovşağı"nın ikinci beynəlxalq konfransında "e&m-Rezidentlik" Proqramının təqdimat mərasimi baş tutmuşdur. Xüsusilə qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan xarici investorlar və iş adamları üçün asan, çevik və etibarlı xidmətlərin göstərilməsi məqsədi daşıyan mobil rezidentlik proqramının tətbiqində Estoniyadan sonra ikinci ölkə hesab olunur.

Azərbaycanda elektron və mobil rezidentlik proqramı tətbiq olunur

Rəqəmsal Azərbaycanda bizneslə məşğul olmaq üçün başqa ölkələrin vətəndaşlarına rəqəmsal elektron və mobil rezidentlik sertifikatlarının verilməsini təmin etmək məqsədilə elektron və mobil rezidentlik proqramı həyata keçirilir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 27 avqust tarixli Fərmanına əsasən ölkənin bütün diplomatik

Komponent 1 (Tədqiqat və təhlil potensiallarının artırılması)

"MOBILAZE" layihəsi çərçivəsində miqrasiya mövzusunda mühazirələrin, seminarların və digər təhsil tədbirlərinin tələbələr, gənc məzunlar və mütəxəssislər üçün təşkil edilməsi işi davam etdirilmişdir. 2018-ci ildə **Miqrasiya Araşdırmaları** üzrə **Həftəsonlardan** və **Miqrasiya Tədqiqat Metodları** üzrə **Seminarlardan** ibarət səkkiz tədbir keçirilmişdir. Bu tədbirlərin hər birində miqrasiya araşdırmaları ilə bağlı aşağıdakı mövzuları iştirakçılara təqdim etmək üçün miqrasiyaya aid mühazirələrin və interaktiv seminarların keçirilməsinə iki gün ayrılmışdır:

- İntegrasiya və vətəndaşlıq (fevral ayında);
- Miqrasiya tədqiqat metodları (fevral və dekabr aylarında);
- Miqrasiya və gender (mart ayında);
- Miqrasiya və münafişələr (may ayında);
- Dünya üzrə miqrasiya tendensiyaları (oktyabr ayında);
- Miqrasiya və təhlükəsizlik (noyabr ayında);
- Miqrasiya idarəçiliyi (dekabr ayında).

Miqrasiya Araşdırmaları üzrə Həftəsonları iştirakçılar tərəfindən yüksək qiymətləndirildiyindən uğurlu olduğunu sübuta yetirmişdirlər. İnteraktiv yanaşma, oyun xarakterli dərslər zamanı mühazirələr və qrup tapşırıqları, xüsusi mühazirələr və Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin (DMX) əməkdaşları ilə birgə seçilmiş müvafiq miqrasiya mövzuları bu uğurun əsasını təşkil edirlər.

Burada qeyd olunan mövzularda mühazirələr DMX əməkdaşları üçün də təşkil olunmuşdur: dünya üzrə miqrasiya tendensiyaları (oktyabr ayında); miqrasiya və təhlükəsizlik (noyabr ayında); məlumatların toplanması, təhlili və vizuallaşdırılması alətləri və analitik məsələlər üzrə iş yerlərində təlimlər (dekabr ayında).

Yerləşmə üzrə Tərəfdaşlıq prosesinə cəlb olunmuş Avropa İttifaqının (Aİ) üzv dövlətləri ilə “MOBILAZE” layihəsi çərçivəsində qurulmuş mükəmməl münasibətlər sayəsində Azərbaycanın dövlət təşkilatlarının əməkdaşları Polşanın miqrasiya məlumatlarının toplanması ilə məşğul olan nazirliyinə sentyabr ayında, diaspor və milli azlıqların məsələləri ilə məşğul olan nazirliyinə isə dekabr ayında təcrübə-təlim səfərlərində iştirak etmişdirlər.

Layihə çərçivəsində nəzərdə tutulmuş ən vacib miqrasiya üzrə təhsil tədbiri Aİ tərəfindən maliyyələşdirilən

“Gürcüstanda miqrasiya idarəçiliyinin inkişaf etdirilməsi” (ENIGMMA 2) layihəsi ilə birgə 2018-ci ilin iyul ayında təşkil olunmuş ənənəvi Yay Məktəbindən ibarətdir. Belə bir unikal tədbir barədə xüsusi məqalə ilə bu İnformasiya Bülletenindən tanış olmaq mümkündür.

Növbəti tədbirlər

- › Miqrasiya Araşdırmaları üzrə Həftəsonların və mühazirələrin DMX-da keçirilməsi;
- › Yay Məktəbinin 2019-cu ilin iyul ayında təşkil edilməsi.

Komponent 2 (Qanuni miqrasiya və əmək miqrasiyası)

Komponent 2 çərçivəsində nəzərdə tutulmuş ən vacib tədbirlərdən biri - “Yerləşmə üzrə Tərəfdaşlıq” mövzusunda **Beynəlxalq Konfrans** 2018-ci il mayın 14-15-də Bakı şəhərində keçirilmişdir. Şərqi Tərəfdaşlığı (ŞT) ölkələri arasında Yerləşmə üzrə Tərəfdaşlığın (YT) həyata keçirilməsi barədə fikir və məlumat mübadiləsi üçün xüsusi platforma rolunu oynayan konfransda Azərbaycan Respublikasının bir sıra dövlət təşkilatlarının, Avropa İttifaqının (Aİ) Azərbaycandakı Nümayəndəliyinin, (Azərbaycanla YT barədə Birgə Bəyannamə imzalamış) Aİ üzv dövlətlərinin, Miqrasiya Siyasəti üzrə Beynəlxalq Mərkəzin və digər

beynəlxalq təşkilatların, habelə müxtəlif ŞT ölkələrinin, o cümlədən Ukraynanın və (Aİ ilə YT barədə Birgə Bəyannamə imzalamış ölkələr qismində) Belarusun, Gürcüstanın və Moldovanın miqrasiya idarəçiliyi orqanlarının nümayəndələri bir araya gəlmişdir. Bu konfrans aşağıda sadalanan hədəflərə nail olmaq üçün Azərbaycanda YT-dən irəli gələn vəzifələrin həyata keçirilməsi zamanı çoxtərəfli və regional aspektləri nəzərə almaq məqsədi daşıyırdı:

- Azərbaycanda YT-nin həyata keçirilməsi işini (digər müvafiq tədbirlərlə yanaşı) “MOBILAZE” layihəsi kontekstində nəzərdən keçirmək;
- YT ölkələrinin əldə etdiyi və bölüşdüyü dəyərli təcrübədən faydalanmaq;

- YT-dən əldə olunmuş nəticələrin monitorinqi üzrə səmərəli mexanizmlər barədə bilik mübadiləsinə şərait yaratmaq;
- YT, habelə Aİ və Azərbaycan arasında digər əməkdaşlıq mexanizmləri çərçivəsində nəzərdə tutulan təşəbbüsləri dəstəkləmək;
- Miqrasiya idarəçiliyi sahəsində Azərbaycanla digər YT ölkələri arasında ekspert mübadiləsinə və əməkdaşlığı gücləndirmək;
- YT-nin Azərbaycana təsirini qiymətləndirmək və mümkün təkmilləşdirmə tədbirlərini müzakirə etmək.

Komponent 2-də nəzərdə tutulduğu kimi, Azərbaycanda əcnəbi işçi qüvvəsinə tələbatın müəyyən olunması sahəsində islahatların dəstəklən-

məsi üçün “MOBILAZE” layihəsi vasitəsilə tədbirlərin icrası 2018-ci ildə də davam etdirilmişdir. “**Azərbaycanın əmək bazarında əcnəbi işçi qüvvəsinə tələbatın müəyyən olunmasına dair**” tədqiqatın nəticələri keçən il təqdim olunmuşdur, bu il isə bu sahədə islahatların həyata keçirilməsi üçün konkret istiqamətlər təklif etmək məqsədilə Əcnəbi işçi qüvvəsinə tələbatın müəyyənləşdirilməsinə dair praktiki təlimatların beynəlxalq və milli ekspertlər qrupu tərəfindən hazırlanmasına başlanmışdır. Bununla bağlı müvafiq hesabat 2019-cu ilin əvvəlində hazır olacaq.

Layihə çərçivəsində Aİ ilə Azərbaycan arasında qanuni miqrasiyaya və yerdəyişmələrə dair maarifləndirmə prosesinə əlavə töhfə verən iki tədbirin 2018-ci ildə keçirilməsi təmin olunmuşdur. Həmin tədbirlər oktyabrın 11-13-də keçirilmiş 12-ci Beynəlxalq Təhsil Sərgisində layihə əməkdaşlarının iştirakından və (Azərbaycan tələbələrini Aİ-də təhsil almaq üçün nəzərdə tutulmuş viza və yaşama qaydalarına dair ümumiləşdirilmiş məlumatları özündə əks etdirən) “**Aİ-də təhsil: Aİ-də təhsil almaq üçün Azərbaycanı tərk etməzdən əvvəl nəyi bilməlisiniz**” adlı Məlumat Broşurasının yenilənmiş versiyasının təqdimatından ibarət idi.

Növbəti tədbirlər

- Əcnəbi işçi qüvvəsinə tələbatın müəyyənləşdirilməsinə dair praktiki təlimatların hazırlanması və 2019-cu ilin birinci rübündə Bakı şəhərində təqdim edilməsi;
- “Yerdəyişmə üzrə Tərəfdaşlıq” mövzusunda Beynəlxalq Konfransın 2019-cu ilin iyun ayında Bakı şəhərində keçirilməsi.

Komponent 3 (Sənədlərin təhlükəsizliyi)

Milli Azərbaycan ekspertlərinin və Çexiyanı, Litvanı və Niderlandı təmsil edən beynəlxalq ekspertlərin birgə iştirakı ilə keçirilmiş bir sıra tədbirlər, o cümlədən təlimçilər üçün təlimlər, dəstəklə pilot təlimləri, milli təlimlər, seminarlar, təlim səfərləri nəticəsində bu il sənədlərin təhlükəsizliyinə dair müxtəlif növlü xüsusi vəsaitlər işlənilib hazırlanmışdır. Həmin vəsaitlər bunlardır:

- *Səyahət sənədlərinin qoruyucu əlamətləri, hazırlanması texnologiyaları və yoxlanılması üzrə Təlim Vəsaiti;*
- Yuxarıda göstərilən Təlim Vəsaitində verilmiş materialları tədris etmək üçün *Metodik Vəsait və Kurikulum Nümunəsi;*

- *Sərhəd və Miqrasiya Nəzarəti üçün Cib Lüğəti* (Azərbaycan, ingilis, rus, fransız, Çin, urdu və ərəb dillərində);
- Xüsusi tərtib edilərək hazırlanmış USB cihazlarında avtonom versiyada və smartfonlar üçün tətbiq formasında onlayn versiyada *Distant Elektron Təlim Vəsaiti.*

Bununla yanaşı, komponent 3 çərçivəsində keçirilmiş bir neçə **potensialların artırılmasına dair tədbir** arasında **qadın əməkdaşları üçün interaktiv kommunikasiya seminarı** xüsusilə qeyd olunmalıdır. Mart ayında keçirilmiş seminarda Azərbaycan Respublikası Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX), Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin (DMX), Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin, Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikası Dövlət Fitosanitar Xidmətinin və Azərbaycan Respublikası Dövlət Baytarlıq Xidmətinin qadın əməkdaşları iştirak etmişdirlər. Miqrasiya Siyasətinin İnkişafı üzrə Beynəlxalq Mərkəzin və Çexiyanın qadın ekspertləri ilə birgə seminar iştirakçıları təşkilatdaxili və təşkilatlararası xidməti vəzifələrin icrasında səmərəliliyin artırılması məqsədi daşıyan fikir mübadiləsinə aparmaqla yanaşı gündəlik xidməti vəzifələrin icrası ilə

bağlı bəzi məsləhətlər əldə etmək imkanından yararlanmışdılar.

2018-ci ildə DSX-nı və DMX-ni təmsil edən sənədlərin təhlükəsizliyi üzrə ekspertlər Avropa İttifaqının (Aİ) üzv dövlətlərindən Slovakiyaya və Polşaya ümumilikdə **iki təlim səfərində** iştirak etmişdirlər. Bu səfərlər zamanı sənədlərin təhlükəsizliyinə dair ən yaxşı təcrübə mübadiləsinin strateji və praktiki cəhətdən aparılması məsələsinə əsas diqqət ayrılmışdır. Səfər iştirakçılarına Aİ ekspertlərinin regional

səviyyədə, habelə quru sərhədlərdə və hava limanlarında yerləşən sərhəd buraxılış məntəqələrində icra etdikləri gündəlik xidməti vəzifələri barədə məlumat verilmişdir. Bu səfərlər zamanı müvafiq təlim sistemləri və polis/sərhəd mühafizəsi akademiyaları ilə tanışlıq əsasında təlim metodları və proqramlarına dair ən yaxşı təcrübə əldə etmək üçün imkanların yaradılmasına da diqqət ayrılmışdır.

Aİ-nin/Azərbaycanın müvafiq praktiki və nəzəri təcrübəsi barədə bilik mübadiləsi aparmaq məqsədilə fe-

vral ayında Bakı şəhərində, sentyabr ayında isə Naxçıvan şəhərində **profilərin yaradılması və şəxsiyyətin müəyyənləşdirilməsi** üzrə ümumilikdə iki təlim təşkil olunmuşdur. DSX-nı və DMX-ni təmsil edən iştirakçılar Niderlanddan və Çexiyadan olan ekspertlərlə birgə bu sahədə səmərəli təcrübə mübadiləsi aparmışdılar.

Növbəti tədbirlər

- › Təlim səfərlərinə, o cümlədən müvafiq tövsiyələrə dair hesabatın hazırlanması.

Komponent 4 (Beynəlxalq müdafiə)

“MOBILAZE” layihəsinin 4-cü komponenti Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidməti (DMX) və BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığı (BMTQAK) ilə yaxından əməkdaşlıq etməklə həyata keçirilir. Bu komponent çərçivəsində potensialların artırılmasına dair bir neçə tədbir 2018-ci ildə keçirilmişdir.

Cenevrə Konvensiyasının və Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyasının hüquqi əsasları, məhkəmə hakimiyyətinin bu sahədə rolu, sığınacaq hüququnun təmin olunması üçün məhkəmə prosedurlarının ümumi prinsipləri və s. barədə hakimlərin biliklərini artırmaq məqsədilə fevral ayında Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin, Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin, Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin hakimləri üçün iki günlük təlim keçirilmişdir. Təlim zamanı sığınacaq və qaçqın məsələlərinə dair xüsusi misallar təqdim edilərək həll olunmuşdur. Bu, “MOBILAZE” layihəsi çərçivəsində hakimlər üçün təşkil olunmuş ikinci təlim idi.

2018-ci il martın 29-da Miqrasiya Siyasətinin İnkişafı üzrə Beynəlxalq Mərkəz (MSİBM) hökumət təşkilatlarının və nazirliklərin əməkdaşları üçün yeni konsepsiyayı özündə əks etdirən *Azərbaycanda qaçqınların inteqrasiyasına dair Yol Xəritəsi* üzrə *tövsiyələrin* layihəsini DMX və BMTQAK ilə birgə təqdim etmişdir. Qaçqınların inteqrasiyası sahəsində Avropa İttifaqı üzv dövlətlərinin təcrübəsinin təqdim edilməsi, DMX əməkdaşlarının və Qaçqınların inteqrasiyası üzrə nazirliklərarası İşçi Qrupun üzvlərinin potensiallarının artırılması işinin dəstəklənməsi və əlaqədar hökumət təşkilatlarının ehtiyaclarının müəyyənləşdirilməsi məsələləri tədbir zamanı müzakirəyə çıxarılmış mövzular arasında yer almışdır. Təqdimat zamanı verilmiş rəy və təkliflər nəzərdən keçirildikdən sonra Yol Xəritəsinin layihəsinə düzəlişlər və dəyişikliklər edilmişdir.

2018-ci il mayın 22-də İşçi Qrupun DMX tərəfindən təşkil olunmuş iclasında 12 hökumət təşkilatının, MSİBM-nin, BMTQAK-ın və İctimai Şuranın nümayəndələri Yol Xəritəsinin son variantını müzakirə edərək qəbul etmişdirlər. MSİBM

nümayəndəsi Yol Xəritəsində verilmiş qənaətləri təqdim edərək İşçi Qrupun potensiallarının artırılması, habelə mənzil, məşğulluq, səhiyyə və təhsil məsələlərini əhatə edən fərdi inteqrasiya planlarının hazırlanması istiqamətində təmsil etdiyi təşkilatın dəstək işlərini davam etdirməyə hazır olduğunu bir daha diqqətə çatdırmışdır. (İngilis və Azərbaycan dillərində hazırlanmış) Yol Xəritəsi ilə bu saytda tanış olmaq mümkündür: https://www.icmpd.org/fileadmin/1_2018/Roadmap_to_Refugee_Integration_in_AZ_EN_PRINT.pdf.

Növbəti tədbirlər

- › Standart Əməliyyat Prosedurları (SƏP) sənədinin DMX üçün hazırlanması;
- › SƏP-in DMX və digər əlaqədar hökumət təşkilatları üçün təqdimatının keçirilməsi;
- › Qaçqınların inteqrasiyası üzrə nazirliklərarası İşçi Qrupun potensiallarının artırılması üçün əlavə dəstəyin göstərilməsi.

Komponent 5 (Qayıdış və reinteqrasiya)

Geri qəbul edilmiş Azərbaycan vətəndaşlarının cəmiyyətə reinteqrasiyası üzrə İşçi Qrupun (İQ) üçüncü və dördüncü iclasları 2018-ci ildə keçirilmişdir. Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin sədrlik etdiyi və bütün əlaqədar nazirliklərin/dövlət təşkilatlarının, konkret olaraq Səhiyyə Nazirliyi, Təhsil Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Daxili İşlər Nazirliyi, Xarici İşlər Nazirliyi, Dövlət Gömrük Komitəsi və Dövlət Sərhəd Xidməti, habelə Miqrasiya Siyasətinin İnkişafı üzrə Beynəlxalq Mərkəz (MSİBM) və Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatı nümayəndələrinin daxil olduğu İQ bu sahədə müvafiq dövlət təşkilatları arasında (o cümlədən geri qayıdanların istiqamətləndirilməsi ilə bağlı) əlaqələndirmə işlərinə və Azərbaycanda reinteqrasiya çərçivəsinin işlənilib hazırlanmasına cavabdehdir. Sözügedən nazirliklərarası İQ "MOBILAZE" layihəsi çərçivəsində MSİBM tərəfindən verilmiş tövsiyələri əsas götürərək 2016-cı ilin dekabr ayında yaradılmışdır. Layihə çərçivəsində geri qayıdanlar üçün məlumat borşurasını Azərbaycanın müvafiq dövlət təşkilatları ilə əlaqələndirilmiş şəkildə çap etməklə və həmin dövlət təşkilatlarının potensiallarının gücləndirilməsi üçün tədbirlər keçirməklə İQ-nin fəaliyyətinə əlavə dəstək verilmişdir.

Belə ki, İQ iclaslarında müəyyən edilmiş boşluqları və ehtiyacları əsas götürərək **geri qayıdanlarla müsahibənin aparılması** üsulları üzrə **potensialların artırılmasına dair iki günlük təlim** 2018-ci il mayın 7-8-də layihə çərçivəsində təşkil olunmuşdur. Niderland Polisi Əcnəbilər, İdentifikasiya və İnsan Alveri üzrə Ekspertiza Mərkəzinin iki eksperti tərəfindən aparılmış təlimdə vətəndaşlığın və şəxsiyyətin müəyyənləşdirilməsi məqsədi daşıyan üsullara xüsusi diqqət ayrılmışdır. Azərbaycanın aidyyəti dövlət təşkilatlarının ümumilikdə 22 əməkdaşı bu təlimdə fəal şəkildə iştirak etmişdir.

Bundan başqa, geri qəbul edilən vətəndaşlar arasında qayıdıdan sonra peşə və dil təlimlərinə ehtiyacın qiymətləndirilməsi 2018-ci ilin yanvar-fevral aylarında MSİBM-nin milli ekspertinin dəstəyi ilə aparılmışdır. Aparılmış qiymətləndirməyə dair hesabat (26 ailədən) 61 nəfərin ehtiyac və maraqları barədə ətraflı məlumatları özündə əks etdirmişdir. Respondentlər arasında nümayiş etdirilən maraqlara əsasən (bir nəfər kişi və bir nəfər qadın olmaqla) seçilmiş iki nəfər geri qayıtmış Azərbaycan vətəndaşı layihədə nəzərdə tutulan pilot tədbir çərçivəsində marketing və satış idarəçiliyi üzrə beş aylıq kurslarda iştirak etmək imkanı əldə etmişdir. **Geri qəbul edilmiş Azərbaycan vətəndaşları üçün hədəfli peşə təliminin** keçirilməsi məhz bu cür təmin olunmuşdur. Müvafiq kursu başa vurduqdan sonra diplom almış vətəndaşların işə düzəlməsi üçün də əlavə kömək göstərilmişdir.

Növbəti tədbirlər

- İQ-nin fəaliyyəti üçün əlavə dəstəyin göstərilməsi;
- Geri qayıdanlarla müsahibənin aparılması üsulları və prosedurları üzrə institusional potensialların artırılması;
- Geri qayıdan miqrantlar və qayıtması mümkün olan şəxslər arasında maarifləndirmə işinin dəstəklənməsi.

“MOBILAZE” layihəsinin idarə edilməsi

Layihənin İdarəetmə Qrupunun (LİQ) 5-ci iclası avqust ayında Bakı şəhərində keçirilmişdir. Layihənin istiqamətləndirilməsi və idarə edilməsi üzrə xarici struktur rolunu oynayan LİQ-in tərkibinə Avropa İttifaqının (Aİ) Azərbaycandakı Nümayəndəliyinin, Miqrasiya Siyasətinin İnkişafı üzrə Beynəlxalq Mərkəzin (MSİBM), Aİ-nin layihə üzrə tərəfdaş üzv dövlətləri səfirliklərinin əməkdaşları və

Azərbaycan Respublikası dövlət təşkilatlarının koordinatorları daxildir. Qarşıya qoyulmuş məqsədlərlə və müəyyən edilmiş gözlənilən nəticələrlə bağlı əldə olunmuş nailiyyətlər baxımından layihənin strateji təsiri və istiqamətləri keçirilmiş iclas zamanı qiymətləndirilmişdir. Eyni zamanda, layihənin davamlı əhəmiyyətini və təsirini təmin etmək məqsədilə tənzimləyici tədbirlər görülmüşdür və MSİBM-in donorlara rəsmən təqdim etməsi nəzərdə tutulan hesabatlar təsdiq edilmişdir.

Layihənin idarə edilməsi üzrə daxili struktur rolunu oynayan və Aİ-nin icraçı tərəfdaşlarından və MSİBM-nin layihə üzrə əlaqələndiricilərindən təşkil olunmuş Layihənin Əlaqələndirmə Qrupunun iclası fevral ayında Vyana şəhərində keçirilmişdir. İclas iştirakçıları layihənin xüsusi komponentlərinin birgə əlaqələndirilməsi variantlarını razılaşdırmaqla yanaşı layihə üzrə xüsusi tədbirlər işləyib hazırlayaraq, habelə Aİ ekspertlərinin layihədə iştirakı məsələlərini nəzərdən keçirərək qəbul etmişdirlər.

Azərbaycan əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin bu ölkədə hüquqi statusu ilə bağlı qaydaları sadələşdirir

Azərbaycan Respublikasının Miqrasiya Məcəlləsinə edilmiş müvafiq düzəlişlərin 2018-ci ilin iyul ayında qüvvəyə minməsindən sonra əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin (bu ölkəyə gəldiyi gündən etibarən) olduğu yer üzrə qeydiyyat alınması üçün ölkədə qalma müddəti 10 gündən 15 günədək artırılmışdır. Əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin qeydiyyatı regional miqrasiya idarələri və on-layn qeydiyyat sistemi vasitəsi ilə yanaşı “ASAN” Xidmətin Bakı və Sumqayıt şəhərlərindəki mərkəzləri tərəfindən də aparılır.

Sözgedən düzəlişlərə əsasən əcnəbinin və ya vətəndaşlığı olmayan şəxsin ölkədə müvəqqəti/daimi yaşamaq üçün icazəsinin və ya iş icazəsinin ləğv edilməsinə səbəb olmuş əsaslar aradan qalxdıqda onun ölkə ərazisinə gəlməsinə qoyulmuş məhdudiyyət götürülmüşdür. Bundan başqa, Miqrasiya Məcəlləsinin əvvəlki redaksiyasına əsasən əcnəbinin və ya vətəndaşlığı olmayan şəxsin miqrasiya qanunvericiliyini pozduğuna görə son üç il ərzində iki dəfə və ya daha çox inzibati məsuliyyətə cəlb olunduqda ölkə ərazisinə gəlməsinin 5 il müddətinə qadağan edilməsinə nəzərdə tutulan müddə da ləğv edilmişdir.

Yay Məktəbi: “MOBILAZE” və “ENIGMMA” layihələri arasında əməkdaşlıq

Azərbaycanı və Gürcüstanı təmsil edən təxminən 50 nəfər gənc dünyada siyasi sabilliyin pozulmasına səbəb olan miqrasiya prosesləri barədə müzakirələr fonunda Cənubi Qafqazın gələcək miqrasiya siyasətinin formalaşdırılmasına kömək edəcək bacarıqların inkişaf etdirilməsi üçün bir həftəlik intensiv təlim kurslarında iştirak etmək məqsədilə 2018-ci ilin iyul ayında miqrasiya üzrə beynəlxalq ekspertlərin rəhbərliyi ilə bir araya gəlmişdir. Miqrasiya müzakirələrinin əsas prinsipləri üzrə təlim keçmək üçün Miqrasiya Siyasətinin İnkişafı üzrə Beynəlxalq Mərkəzin nümayəndələri də Oksford, Maastrixt, Amsterdam, Sorbonna və Vyana Universitetlərinin professorlarına qoşulmuşdurlar. Təlim zamanı kütləvi informasiya vasitələrinin rolu, insan hüquqları, hüquq, iqtisadiyyat, vətəndaşlıq və beynəlxalq inkişaf məsələlərinə diqqət yetirilmişdir.

Azərbaycanın Qax rayonunda təşkil olunmuş təlimdə iştirak etmiş 20-26 yaşında gənclər əsasən tələbələrə, jurnalistlərə, hö-

kumət və qeyri-hökumət təşkilatlarının, habelə beynəlxalq təşkilatların əməkdaşlarından ibarət idi.

Oksford Universiteti Miqrasiya Observatoriyasının direktor müavini və Yay Məktəbinin professoru Robert MakNeyl təlim haqqında bunları demişdir: *“Miqrasiya prosesləri müasir dövrün həlledici məsələlərindən hesab olunur. Bu proseslər nəticəsində həm Azərbaycan, həm də Gürcüstan iqtisadi inkişafın təmin edilməsi, miqrantların inteqrasiyası və emiqrasiya məsələlərinin həll edilməsi istiqamətində bir sıra yeni imkanlarla və çətinliklərlə üzləşirlər. Tərəfimizdən təlimləndirilmiş gənclər bu iki ölkənin gələcəyi üçün imkan daxilində ən yaxşı miqrasiya təcrübəsinin inkişaf etdirilməsini təmin etmək baxımından mühüm rol oynaya bilərlər.”*

İştirakçılar “miqrant”, “qaçqın”, “sığınacaq axtaran” anlayışları arasında önəmli fərqləri tanımaqla yanaşı miqrasiya proseslərinin iqtisadiyyata necür təsir etməsi, miqrasiya məlumatlarının vizuallaşdırılması, beynəlxalq miqrasiya hüququ, miqrasiya kontekstində kütləvi informasiya vasitələri arasında qarşılıqlı fəaliyyət, ictimaiyyətin miqrasiyaya münasibəti və miqrasiya üzrə siyasətin hazırlanması barədə biliklər əldə etmişdirlər.

"MOBILAZE" layihəsinin müddəti 2019-cu ilin iyul ayınadək artırılır

İcrasına 2016-cı il yanvarın 15-də rəsmən başlanmış "MOBILAZE" layihəsinin 36 ay ərzində həyata keçirilərək 2019-cu ilin yanvar ayında yekunlaşdırılması nəzərdə tutulmuşdur. Lakin Avropa İttifaqı (Aİ) və Azərbaycan arasında əmək-

daşlıq prioritetlərinə uyğun olaraq və qənaət edilmiş büdcə vəsaitlərinin əlavə istifadə üçün mövcud olmasını nəzərə alaraq Aİ-nin Azərbaycandakı Nümayəndəliyi layihənin əlavə maliyyə vəsaiti ayırmaqdan altı ay müddətinə artırılmasını təsdiq etmişdir.

Beləliklə, layihə 2019-cu ilin iyul ayınadək davam edəcək və Miqrasiya Siyasətinin İnkişafı üzrə Beynəlxalq Mərkəzin layihə heyəti bu

gündən başlayaraq həmin tarixədək bir müddət ərzində çoxsaylı tədbirləri Azərbaycandan və Aİ-nin üzv dövlətlərindən olan tərəfdaşları ilə birgə təşkil edəcək. İyul ayında Bakı şəhərində keçirilməsi nəzərdə tutulan "Yerdəyişmə üzrə Tərəfdaşlıq" mövzusunda Beynəlxalq Konfrans və iyul ayında Gürcüstanda təşkil edilməsi gözlənilən Yay Miqrasiya Məktəbi kimi vacib tədbirləri buraya aid etmək olar.

"MOBILAZE" layihəsinin 2018-ci ildə keçirilmiş Azərbaycan Beynəlxalq Təhsil Sərgisində iştirakı

"MOBILAZE" layihəsi Azərbaycanda keçirilən Beynəlxalq Təhsil Sərgisində ikinci dəfə iştirak etmişdir. Yerli və xarici təhsil müəssisələrinin, habelə öz təhsilini Azərbaycanda və xaricdə davam etdirməkdə maraqlı olan tələbələrin iştirak etdiyi 12-ci Azərbaycan Beynəlxalq Təhsil Sərgisi cari il oktyabrın 11-13-də Bakı şəhərində keçirilmişdir.

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan tələbələri, xüsusən də bakalavriat təhsili almış məzunlar öz təhsilini davam etdirmək üçün təyinat ölkələri kimi Avropa İttifaqı (Aİ) və Azərbaycan arasında Yerdəyişmə üzrə Tərəfdaşlıq (YT) barədə Birgə Bəyannaməni imzalamış Aİ-nin üzv dövlətlərinə xüsusi maraqlı göstərilir. Bununla belə, bu tələbələrin və məzunların heç də hamısı Aİ-də təhsil məqsədləri üçün viza və yaşama qaydaları ilə tanış deyil. Belə bir boşluğu aradan qaldırmaq üçün "MOBILAZE" layihəsinin əməkdaşları və Aİ-nin qanuni miqrasiya məsələləri üzrə ekspertləri **"Aİ-də təhsil: Aİ-də təhsil almaq üçün Azərbaycanı tərk etməzdən əvvəl nəyi bilməlisiniz"** adlı Məlumat Broşurasını hazırlamışdır. Xaricdə təhsil almaq niyyətində olan Azərbaycan vətəndaşları üçün xüsusi şərtlərin əsas yer aldığı bu məlumat broşurasında YT ölkələrinin müvafiq vizaları, ölkəyə gəlmə, habelə bu ölkələrin ərazisində yaşamaq üçün icazələr barədə informasiya ümumiləşdirilmiş şəkildə təqdim olunur. Bu broşura təhsil məqsədilə müraciət üçün müvafiq

prosesləri və prosedurları ardıcılıqla təsvir edən bələdçi rolunu oynayır. Məlumat broşurasının yenilənmiş 2018-ci il versiyası sərgidə təqdim olunmuşdur.

Məlumat broşurasının sərgi iştirakçıları arasında təqdim edilməsi və paylanması ilə yanaşı layihə heyəti tərəfindən fərdi məsləhətlərin verilməsi də təmin olunmuşdur. YT ölkələrində təhsil almaqda maraqlı olan və bu ölkələrə getməklə və orada yaşamaqla bağlı sualları olan tələbələr və məzunlar həmin məsləhət xidmətlərinin hədəf auditoriyasını təşkil etmişdirlər.

Bakıda "Avropa Şəhərciyi-2018" festivalı

"Avropa Şəhərciyi-2018" festivalı Avropa İttifaqının (Aİ) Azərbaycandakı Nümayəndəliyi tərəfindən, Aİ üzvü

olan 20 dövlətin Bakıdakı səfirlikləri və Finlyandiyanın Fəxri Konsulluğu ilə birgə təşkil olunmuşdur. Festival iyunun 2-də Azərbaycanın paytaxtı Bakı şəhərindəki Dənizkənarı Milli Parkda keçirilmişdir. Bu tədbir Aİ-Azərbaycan əlaqələrini təşviq etməklə yanaşı Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinə həsr olunmuşdur. Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondu, Azərbaycan Respublikasının Futbol Federasiyaları Assosiasiyası, Respublika İncəsənət Gimnaziyası və "Park Cinema" Avropa Şəhərciyinin rəsmi tərəfdaşları idi.

Hal-hazırda Azərbaycanda Aİ-nin maliyyə dəstəyi ilə həyata keçirilən (texniki yardıma, təhsil üçün qrantlara, regionların inkişafına, qadın hüquqları və insan hüquqları təşəbbüslərinə dair müxtəlif sahələr üzrə) 15 layihə, o cümlədən "MOBILAZE" layihəsi festivalda təmsil olunmuşdur. "MOBILAZE" layihəsinin stendində layihəyə aid bir sıra nəşrlər, o cümlədən **"Aİ-də təhsil: Aİ-də təhsil almaq üçün Azərbaycanı tərk etməzdən əvvəl nəyi bilməlisiniz"** adlı məlumat broşurasının ikinci nəşri Aİ-də təhsil almaqda maraqlı olan Azərbaycan tələbələri arasında layihə heyəti tərəfindən paylanmışdır.

Festivalda Aİ Nümayəndəliyinin, səfirliklərin və yerli tərəfdaşların stendləri ilə yanaşı Avropa mətbəxinə və rəqslərinə, xarici dil və natiqlik kurslarını, kimyəvi və fiziki eksperimentləri ehtiva edən bilik şoularını, karaoke musiqisini, o cümlədən üz rəsmləri, keramika üzrə ustad dərslərini təklif edən çoxsaylı əyləncə xarakterli stendlər də yer almışdır. Tədbir yerli və xarici ulduzların iştirak etdikləri konsert proqramı ilə başa çatmışdır.

Naxçıvanda Avropa Günləri

Sentyabrın 21-23-də Avropa İttifaqının (Aİ) Azərbaycandakı Nümayəndəliyi tərəfindən təşkil olunmuş “Naxçıvanda Avropa Günləri”ndə Nümayəndəliyin və Aİ üzv dövlətlərinin səfirliklərinin təmsilçiləri ilə yanaşı Miqrasiya Siyasətinin İnkişafı üzrə Beynəlxalq Mərkəzin “MOBILAZE” layihəsinin əməkdaşları da iştirak etmişdirlər. Aİ-nin Azərbaycandakı Nümayəndəliyi tərəfindən həyata keçirilən layihələr arasında təmsil olunmuş “MOBILAZE” layihəsinin əməkdaşları tədbirə gələn qonaqlara yerləşmə və qanuni miqrasiya imkanları barədə məlumat vermişdirlər. Naxçıvan Muxtar Respublikasının rəsmiləri ilə və yerli sahibkarlarla keçirilmiş görüşlər zamanı Aİ və Azərbaycan arasında əməkdaşlığın prioritetləri və perspektivləri müzakirə olunmuşdur.

Avropa Günləri çərçivəsində əhali üçün keçirilmiş və daha çox yadda qalan “Avropa şəhərciyi” festivalı zamanı yerli sakinlər Azərbaycan və Aİ arasında əməkdaşlığa dair məlumatlarla, habelə Avropa mədəniyyəti, turizmi və kulinariyası ilə tanış olmaq imkanı əldə etmişdirlər. Fərqli müsabiqələrdə iştirak edərək qalib gəlmiş könüllülər müxtəlif təşviqedici mükafatlar qazanmışdılar. Festivalın başa çatmasını qeyd etmək üçün tədbirin son axşamı açıq havada konsert proqramı təşkil olunmuşdur.

MSİBM “RESTART” pilot layihəsinin icrasına başlayacaq

Miqrasiya Siyasətinin İnkişafı üzrə Beynəlxalq Mərkəz (MSİBM) Avropa İttifaqı üzv dövlətlərinin (Aİ ÜD), xüsusən də Almaniya Federativ Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin və Niderland Krallığının Ədliyyə və Təhlükəsizlik Nazirliyi Repatriasiya və Deportasiya Xidmətinin maliyyə dəstəyi ilə “Geri qayıdan Azərbaycan vətəndaşlarına reinteqrasiya dəstəyi” (RESTART) pilot layihəsini Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidməti ilə birgə Azərbaycanda həyata keçirəcək. Azərbaycan Respublikası tərəfindən imzalanmış Readmissiya Sazişlərinin icrasını

dəstəkləmək məqsədi daşıyan 18 aylıq layihənin 2019-cu ilin yanvar ayından başlayaraq həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Bu layihə çərçivəsində Azərbaycanda dövlət orqanlarının və vətəndaş cəmiyyətinin reinteqrasiya sahəsində potensiallarını gücləndirməklə Azərbaycan vətəndaşlarının Aİ ÜD-lərdən dayanıqlı geri qayıdışını və reinteqrasiyasını hərtərəfli asanlaşdıraraq qarşıya qoyulan məqsədlərə nail olunacaq. Bu pilot təşəbbüs “MOBILAZE” layihəsi çərçivəsində bu günədək əldə olunmuş nəticələrə (məsələn, yaradılmış

Reinteqrasiya üzrə İşçi Qrupun fəaliyyətinə, geri qayıdan Azərbaycan vətəndaşları üçün hazırlanmış informasiya materiallarına və keçirilmiş maarifləndirmə kampaniyalarına, dövlət təşkilatlarının potensiallarının artırılması üçün həyata keçirilmiş tədbirlərə) əsaslanaraq hal-hazırda icra olunan tədbirləri (xüsusən də Geri qayıdış və reinteqrasiyaya dair 5-ci komponenti) tamamlayacaq. Eyni zamanda, bu layihə çərçivəsində bir sıra digər vəzifələrlə yanaşı həssas qrupa aid edilən geri qayıtmış Azərbaycan vətəndaşlarına birbaşa yardımın göstərilməsi də nəzərdə tutulur.

Azərbaycan vətəndaşları Avropa İttifaqında

Mənim adım Şəhla Kazımovadır və mən Azərbaycandan gəlmişəm. Artıq 16 ildir ki mən Polşada yaşayıram. Mən Varşava Universitetində Azərbaycan dili və mədəniyyəti mövzusunda müəllim oxuyuram. Mən ilk növbədə təhsil almaq üçün Polşaya gəlmişdim və bu mənim xaricə ilk səfərim idi. Ailəmdən ayrılmaqdan qorxsam da, digər tərəfdən çox həyəcanlıydım. Polşada mən doktorluq dissertasiyamı yazaraq müdafiə etdim, ailə qurdum və Avropa cəmiyyətinin üzvü oldum. Bununla belə, mənim daxili dünyamın formalaşmasında Azərbaycandakı ailəm böyük pay sahibi olub. Vətənimə olan böyük məhəbbət hissimi başqaları ilə daima bölüşmək istədiyimdən tələbələrimi Azərbaycan mədəniyyətinə və dilinə daha da yaxın etməyə çalışıram. Mən Azərbaycan musiqisi, incəsənəti, bayramları və ənənələri haqqında danışmağı xoşlayıram. Azərbaycanda danışarkən özüm barədə də danışaram. Əksər hallarda tələbələrə bu cür mühazirələrə böyük maraq göstərir və heyran edirlər.

Avropadakı həyat məni bəzi məsələlərə fərqli bucaqdan baxmağı və, eyni zamanda, milli dəyərlərimizə hörmət etməyi öyrətdi. Mən stereotiplərdən şikayət etmək əvəzinə onlara qarşı mübarizə aparmağı öyrəndim. Mən bunu nə cür edirəm? Öz mövqeyimi izah etməklə, bu barədə danışmaqla. Tezliklə hiss etdim ki, məndə olan mümkün kompl-

ekslər də yox olur. Mən Azərbaycan bayrağındakı rəngləri və simvolları izah edərkən xalqımızın milli kimliyini dəqiqliklə nümayiş etdirmiş oluram. Bizim müsəlman, türk mənşəli şərqdən qaynaqlanan və 19-cu əsrdən etibarən Avropa mədəniyyətidən güclü təsirlənən çox zəngin irsimiz var. Bu baxımdan Azərbaycan mədəniyyəti Avropa mədəniyyətini təkrarlamasa da, onu zənginləşdirir. Məhz bunun nəticəsi olaraq *muğam*¹ operası, *muğam cazı*, *simfonik muğam* yaranıb, habelə qotika və barok üslubunda inşa edilərək şərq ornamentləri ilə bəzədilmiş gözəl binalar əmələ gəlib. Mənə elə gəlir ki, Avropa xalqları fonunda biz şərq xalqıyıq, lakin bütün şərq xalqları arasında məhz biz hamıdan çox avropalaşmışıq. Zənnimcə bu, Azərbaycanın Avropaya sürətli inteqrasiyasının əsas səbəblərindən biridir, çünki Avropa dəyərləri bizə yad deyil.

1 *Muğam* - Azərbaycanın ənənəvi musiqisinin ən iri janrının ümumi adıdır.

**Xanım Katya Lovén:
Finlyandiya vətəndaşı, hava
keyfiyyəti üzrə ekspert,
Tvinning layihəsi üzrə
rezident-müşavir, ailəli qadın,
iki uşaq anası.**

2016-cı ilin sonunda mən ailəmlə (ərim, qızım, oğlum və itimizlə) birlikdə Bakı şəhərinə köçdüm. Azərbaycandakı həyatım çox maraqlı təcrübə ilə və sərgüzəştlərlə zəngin olduğundan burada vaxt çox tez keçir.

Mən Avropa İttifaqı tərəfindən maliyyələşdirilən Tvinning layihəsi üzrə rezident-müşavir vəzifəsində çalışdığımdan bu layihə üzrə tərəfdaşımız olan Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi ilə yaxından əməkdaşlıq edirəm. Azərbaycanda havanın keyfiyyəti üzrə monitoring sistemlərinin müasirləşdirilməsi işini dəstəkləməklə ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılması məqsədi daşıyan Tvinning layihəsinə nəzarəti mən həyata keçirirəm.

Əsrarəngiz təbiət mənzərələri ilə zəngin olan Azərbaycan gözəl ölkədir. Bu cür müxtəlif mənzərələrin

və təbiətlərin bir ölkədə cəmləşməsi məni heyran edir. Mən Bakı şəhəri ilə yaxından tanış olduğdan sonra Gəncədə, Sumqayıtda, Qubada, Şahdağda, Şamaxıda, Şekidə və Qobustanda olmuşam. Paytaxt Bakıdan kənara çıxdıqda ev heyvanlarının, çoxlu sayda mal-qaranın və atların ətraf ərazilərdə sərbəst şəkildə hərəkət edərək otladıqlarını görmək mümkündür. Mənə həmişə maraqlı gəlir ki, günün sonunda mal-qara sahibləri öz heyvanlarını nə cür tapırlar. Hesab edirəm ki, bu cür təsərrüfatları orqanik heyvandarlığa aid yaxşı misal kimi göstərmək olar.

Mən tarixi, qədim və müasir məmarlıq inciləri və mərkəzdəki çoxsaylı parkları ilə zəngin olan Bakı şəhərində yaşamaqdan həzz alıram. Bazar günləri qaçışla məşğul olmaq üçün ən çox xoşuma gələn yerlərdən biri Bakı bulvarıdır. Çox aydın günlərdə şəhərin Bayraq Meydanına və Dənizkənarı Milli Parka açılan mənzərə gözəldir. Bu cür böyük şəhərin yeganə mənfi tərəfi nəqliyyat hərəkətinin çox sıx olması ilə əlaqədardır. Mən şəhər daxilində müəyyən yerlərə getmək üçün velosiped hərəkətinin asanlaşdırılmasını istərdim, çünki şəhərdəki məsafələr (və iqlim şəraiti) belə bir nəqliyyat növü üçün çox əlverişlidir.

Mən beş aydan sonra Finlyandiya qayıdacağam. Etiraf etməliyəm ki, vətənimə qayıtdıqdan sonra darımaq üçün çoxlu sayda səbəb var: ilk növbədə günəşli və isti hava, təzə və tərəvəzli meyvələrin və tərəvəzin tami, isti təndir çörəyinin ətri, səhər tezdən banlayan xoruzların səsi və, heç şübhəsiz, çoxsaylı dostlar və həmkarlar. Azərbaycanda yaşadığım müddət ərzində belə bir qənaətə gəldim ki, ünsiyyət üçün ümumi sözlər və ya dil heç də həmişə lazım olmur. Həmrəylik, qonaqpərvərlik və dostcasına münasibət bizi uzaqlara apara bilər.

**Gürcüstanla Yerləşmə üzrə
Tərəfdaşlıq**

Gürcüstanda Avropa İttifaqı (Aİ) ilə Gürcüstan arasında Yerləşmə üzrə Tərəfdaşlığı (YT) Gürcüstan-Aİ münasibətlərinin ən vacib istiqaməti kimi qəbul edirlər. Gürcüstanla YT qanunsuz miqrasiya problemlərini həll edərək miqrasiya axınlarının və qanuni əmək miqrasiyasının idarə edilməsi mexanizmlərini təkmilləşdirməklə Aİ ilə əməkdaşlığı gücləndirmək məqsədi daşıyır.

YT çərçivəsində əməkdaşlığın ən vacib mərhələsi Gürcüstanla Fransa arasında dövrü miqrasiyaya və ixtisaslı işçilərin məskunlaşmasına dair sazişin 2013-cü ildə imzalanmasından ibarət idi. Bu sazişin əsas komponenti Fransanın əmək bazarında tələb olunan ixtisaslara və kvotalara uyğun qanuni məşğulluq imkanlarının Gürcüstan

vətəndaşları üçün yaradılmasını nəzərdə tutur. Eyni zamanda, bu sazişdə gürcüstanlı tələbələrə və mütəxəssislərə Fransa ərazisində yaşamaq üçün müvəqqəti icazələrin verilməsi, ölkələr arasında mütəxəssis mübadiləsi üçün şəraitin yaradılması və gənc mütəxəssislərin ixtisasının artırılması nəzərdə tutulur.

YT çərçivəsində keçirilən yüksək səviyyəli görüşlər, habelə Aİ və

Gürcüstan arasında YT çərçivəsində Yerli Əməkdaşlıq Platforması Aİ-nin üzv dövlətləri ilə birbaşa əlaqələr qurmaq və Gürcüstanla viza rejiminin liberallaşdırılması siyasətini daha yaxşı başa düşmək üçün önəmli əməkdaşlıq mexanizmi kimi istifadə olunur. Qanuni miqrasiyanın təşviq edilməsi, turizmin, təhsil proqramlarının və dövrü miqrasiyanın asanlaşdırılması işinin əhəmiyyətinin ön plana çəkilməsi məhz bu mexanizm vasitəsilə təmin olunur.

Gürcüstan YT çərçivəsində dövrü miqrasiya mexanizmlərinin inkişaf etdirilməsi məsələsinə də xüsusi diqqət ayırmaqda davam edir. Gürcüstan Respublikasının Ədliyyə naziri xanım Tea Tsulukianiya əsasən *dövrü miqrasiya ölkənin ixtisaslı işçi qüvvəsinin Avropa İttifaqının üzv dövlətlərində işə düzəlməsini dəstəkləmək, üzv dövlətlərdə daha çox tələb olunduğu sahələrdə peşəkar təcrübəsini artırmaq və əldə etdiyi təcrübənin vətəndə tətbiq olunması üçün Gürcüstana qayıtmasını təmin etmək deməkdir.*

Biz əminik ki, dialoqun və monitorinqin təkmilləşdirilməsi istiqamətində zəruri işlərin aparılması potensiallarının mövcud olduğu YT Aİ və Gürcüstan arasında miqrasiya və yerləşmə məsələlərinin daima nəzarətdə saxlanması üçün əsas mexanizm olaraq qalmaqdadır.

Moldova ilə Yerdəyişmə üzrə Tərəfdaşlıq

2018-ci ildə Moldova Avropa İttifaqı (Aİ) ilə **Yerdəyişmə üzrə Tərəfdaşlığın (YT) müvəffəqiyyətli icrasının 10 illiyini** qeyd edir. Bu ölkədə YT platformasının keçmiş on illik inkişaf yolunu əldə olunmuş nəticələr, ən yaxşı təcrübələr və qənaətlərlə yanaşı çoxsaylı tədbirlər və miqrasiya gündəliyində sürətli dəyişikliklər təşkil edir.

Moldova ilə YT çərçivəsində həyata keçirilən uğurlu hesab olunmuş ilk təşəbbüslər qanuni miqrasiyanı və yerləşməni asanlaşdırmaq, dövrü miqrasiya mexanizmlərinin tətbiqindən irəli gələn təcrübəni nəzərə almaq və miqrasiya proseslərini ölkənin inkişafı üçün maddi faydalarını əldə etməsi istiqamətinə yönəltmək məqsədi daşıyırdı. Bundan sonra miqrasiya yanaşmalarının yerli şəraitə uyğunlaşdırılması və miqrasiya siyasəti kontekstində diaspor təşkilatlarının rolunun artırılması məsələlərinin əhəmiyyətinə xüsusi diqqət ayrılmışdır. YT barədə müvafiq saziş imza atdıqdan sonra Moldova institusional inkişafın təmin edilməsi, (xüsusən də aidiyyəti qurumlar arasında ölkədaxili əlaqələndirmə səviyyəsinin artırılması, hüquq islahatlarının aparılması və siyasətin inkişaf etdirilməsi

sahələrində əhəmiyyətli nailiyyətlər əldə etmişdir.

Moldovada YT prosesinin yeni mərhələsinə bu prosesin təsirini və gələcək tədbirləri əsaslı şəkildə qiymətləndirməklə və Yerdəyişmə üzrə Tərəfdaşlıq Alətini Miqrasiya Siyasətinin İnkişafı üzrə Beynəlxalq Mərkəzin dəstəyi ilə tətbiq etməklə start verilmişdir. Hal-hazırda Aİ-nin üzv dövlətləri miqrasiya problemlərinin həlli istiqamətində yeni, innovativ üsulları sınaqdan keçirməklə, potensialların artırılması üçün elektron platformaları tətbiq etməklə, sözügedən aləti daha çevik və canlı etmək üçün səmərəli kommunikasiya tədbirləri həyata keçirməklə YT ölkələri ilə yerləşmə məsələlərinə dair təşəbbüslərə daha fəal şəkildə yanaşmağa başlayıblar.

Aİ YT-dən bir fürsət kimi istifadə edərək Moldova ilə **icra etdiyi 100 layihədən** konkret nəticələr əldə etmişdir ki, bu baxımdan Moldova başqa ölkələr üçün bir nümunəvi model rolunu oynayır. Daha ətraflı texniki təfərrüatlarla və materiallarla tanış olmaq üçün bu sayta baxmağınız xahiş olunur: <http://www.mfa.gov.md/mobility-partnership-en/>

Praqa Prosesi: 2018-ci ilin əlamətdar hadisələri

Əsası 2009-cu ildə qoyulmuş Praqa Prosesi Avropanın və Asiyanın 50 dövlətinin iştirakı ilə həyata keçirilən Miqrasiya üzrə Hökumətlərarası Dialoqdan ibarətdir. “Yerdəyişmə üzrə Tərəfdaşlıq Alətinə dair” Proqramın ikinci mərhələsi çərçivəsində 2018-ci ildə “Praqa Prosesi: məlumatlar, təhlillər və keçirilən təlimlər” (PP DATA) təşəbbüsünün icrasına başlanmışdır. Praqa Prosesi ilə əhatə olunan regionda miqrasiya siyasətinin müxtəlif prioritetləri haqqında dəqiq analitik materialların hazırlanması istiqamətində xidmət göstərən **Praqa Prosesi Miqrasiya Observatoriyasının** fəaliyyətə başlaması, habelə təlimlərin milli səviyyədə, müstəqil şəkildə təşkil edilməsi məqsədilə əlaqədar dövlət təşkilatlarının əməkdaşları üçün qabaqcıl təlimlərin keçirilməsi və təlim materiallarının

hazırlanması ilə məşğul olan **Təlim Akademiyasının** yaradılması da məhz bu ilə təsadüf etmişdir.

İyun ayında İtaliyanın paytaxtı Roma şəhərində keçirilmiş və sığınacaqla bağlı qərar qəbul etmədə ən çətin aspektlərdən biri olan etibarlılığın qiymətləndirilməsi məsələsinə xüsusi diqqət ayırılmış **Sığınacaq Məsələləri üzrə Qabaqcıl Təlim** zamanı biliklərin (davamlı şəkildə) artırılması üçün əlverişli şərait yaradıldığına görə bu tədbir iştirakçılar tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir.

Oktyabr ayında Makedoniyanın paytaxtı Skopye şəhərində keçirilmiş və 70 nəfərdən çox iştirakçını və məlumat üzrə eksperti bir araya gətirmiş **Məlumatların Toplanması, Təhlil edilməsi və Paylanması** üzrə **Seminar** digər nailiyyətlərin əldə olunması ilə yanaşı miqrasiya məlumatları üzrə təlimin təşkil edilməsi barədə qərarın qəbul olunması ilə nəticələnmişdir. Miqrasiya Observatoriyası nəzdində yaradılmış və 2018-ci ilin iyun ayında Tədqiqatlar üzrə Əlaqələndirmə İclasında özünün ilk görüşünü keçirmiş milli ekspertlər və elmi tədqiqatçılar qrupu Avropa İttifaqına üzv olmayan iştirakçı dövlətlərdə miqrasiya siyasətinin hazırlanması üçün prioritet məsələləri özündə əks etdirən çoxsaylı **analitik materialların** işlənilməsi ilə məşğul olur.

Noyabr ayında Azərbaycanın paytaxtı Bakı şəhərində keçirilən əlaqədar dövlət təşkilatlarının bu sahədə nisbətən az təcrübəsi olan əməkdaşlarını hədəfə götürmüş İnsan **alverinə qarşı mübarizə** üzrə **təlim** zamanı insan alverinə dair işlərin düzgün mənimsənməsi, müəyyənləşdirilməsi və buna qarşı cavab tədbirlərinin görülməsi məsələləri nəzərdən keçirilmişdir.

Dekabr ayında Çexiyanın paytaxtı Praqa şəhərində keçirilmiş **Praqa Prosesi Çərçivəsində Yüksək vəzifəli Şəxslərin İllik İclasında** miqrasiya siyasəti sahəsində son yenilikləri və qarşıda duran ən aktual məsələləri müzakirə etmək məqsədilə yüksək vəzifəli siyasət hazırlayanlar iştirak etmişdirlər. Bu iclas zamanı növbəti illər ərzində regionda konkret əməkdaşlıq sahələrinin, habelə təşəbbüslərin gerçəkləşməsi üçün layihə üzrə təkliflərin müəyyənləşdirilməsinə şərait yaradılmışdır.

Yerləşmə üzrə Tərəfdaşlıq Aləti

Avropa İttifaqı (Aİ) tərəfindən maliyyələşdirilən bir təşəbbüs kimi Yerləşmə üzrə Tərəfdaşlıq Aləti (MPF) vasitəsilə Miqrasiyaya və Yerləşməyə Qlobal Yanaşmanın (GAMM) həyata keçirilməsi prosesinə töhfələr verilir. “MPF” alətinin tətbiqi Miqrasiya Siyasətinin İnkişafı üzrə Beynəlxalq Mərkəz tərəfindən təmin olunur. Əsası 2016-cı ildə qoyulmuş və hal-hazırda ikinci mərhələyə keçid almış “MPF” aləti vasitəsilə hədəfli, çevik və ehtiyaqlara uyğun yardım tədbirləri sayəsində Yerləşmə üzrə Tərəfdaşlıq (YT) və Miqrasiyaya və Yerləşməyə dair Ümumi Gündəlik (Camm)

çərçivəsində Aİ-nin üzv dövlətləri (Aİ ÜD) və tərəfdaş ölkələr arasında daha səmərəli əməkdaşlığın həyata keçirilməsi üçün imkanların yaradılması davamlı şəkildə təmin olunur. “MPF” aləti çərçivəsində vaxt məhdudiyəti olmadan təkliflərin verilməsi məqsədilə Aİ ÜD-lər və tərəfdaş ölkələr qrant müraciətlərini baxılması üçün təqdim etmək və bu müraciətlərə qeyri-hökumət təşkilatlarını və özəl hüquq şirkətlərini digər iştirakçı tərəf kimi cəlb etmək imkanına malikdirlər. “MPF” alətinin 2-ci mərhələsi aşağıda göstərilən dörd istiqaməti əhatə etməklə həyata keçirilir:

- YT və “Camm” gündəliyi barədə Birgə Bəyannamələrin hədəfli tədbirlər vasitəsilə həyata keçirilməsi (İstiqamət A);
- YT və “Camm” gündəliyi çərçivəsində nəzərdə tutulan məsələlərin üfuqi tədbirlər vasitəsilə dəstəklənməsi (İstiqamət B);

- Siyasətin hazırlanması üzrə dialoqların və tədbirlərin təşkil edilməsi – Praqa Prosesinin üçüncü mərhələsi (İstiqamət C);
- Qanuni miqrasiya sahəsində pilot layihələrin seçilmiş tərəfdaş ölkələrlə birgə həyata keçirilməsi (İstiqamət D).

“MPF” aləti Aİ ÜD-lərə və tərəfdaş ölkələrə bu kimi geniş çeşidli tədbirlər vasitəsilə siyasətin hazırlanması sahəsində praktiki və nəzəri əməkdaşlıq səviyyəsini daha da artırmağa şərait yaradır: təlimlər (texniki avadanlıqlar), təcrübə mübadiləsi, tədqiqatlar, təlim səfərləri, konfranslar, ekspertlərarası görüşlər, qanunvericiliyin təhlili və hazırlanması, maarifləndirmə tədbirləri və s.

“MPF” aləti haqqında daha ətraflı məlumatlarla tanış olmaq üçün bu sayta baxmağınız xahiş olunur: www.icmpd.org/mpf

Hörmətli həmkarlar, əziz dostlar!

“MOBILAZE” layihəsi icrasının üçüncü ili artıq başa çatmaqdadır və biz layihənin sonuncu, 2019-cu ilinə qədəm qoyuruq. İl ərzində müvəffəqiyyətlə həyata keçirdiyimiz çətin işlər və əzmkar fəaliyyətimiz hamımıza bəlli olan həqiqəti bir daha sübut yetirdi - istənilən sahədə uğurun əldə olunması üçün səy göstərmək lazımdır.

Mən Miqrasiya Siyasətinin İnkişafı üzrə Beynəlxalq Mərkəzin layihə heyəti və icraçı tərəfdaşları adından sizə müraciət edərək hər birinizə öz arzularımızı çatdırmaqda yanaşı 2018-ci ildə sizinlə səmərəli əməkdaşlığa görə səmimi minnətdarlığımızı bildirməkdən çox məmnunam. Yeni il yeni yüksəlişlər və nailiyyətlər, yeni təcrübə və tanışlıqlar deməkdir və biz əminik ki, qarşıdan gələn ildə də birgə əzmkarlıq və davamlı əməkdaşlıq sayəsində daha çox nailiyyətlər əldə edəcəyik!

İş həyatımızın ayrılmaz hissəsi olmaqla yanaşı ümumi rifahımıza və xoşbəxtliyimizə təsir edən nailiyyətlərimizin və mənəvi rahatlığımızın bir mənbəyidir. Biz bunu nəzərə alaraq qarşıdan gələn ildə sizə şəxsi həyatınızda və fəaliyyətinizdə uğurlar, vəzifənizdə irəliləyişlər, əmin-amanlıq, səmimi və etibarlı münasibətlər, həmçinin maddi rifahınızın yüksəlməsini arzulayırıq!

Yeni iliniz mübarək olsun!

Xanım Violeta Vaqner

“MOBILAZE” layihəsi üzrə əlaqələndiricisi
Miqrasiya Siyasətinin İnkişafı üzrə Beynəlxalq Mərkəzin
Avstriya Respublikası, Vyana şəhəri A-1010 Gonzagagasse 1
Elektron ünvan: violeta.wagner@icmpd.org
Veb-sayt: www.icmpd.org

Cənab Elnur Nəşibov

“MOBILAZE” layihəsinin milli rəhbəri
Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri AZ1014,
Dünya Biznes Mərkəzi (Səməd Vurğun və Süleyman Rəhimov küçələrinin kəsişməsi)
Elektron ünvan: elnur.nasibov@icmpd.org
Veb-səhifə: <https://www.facebook.com/ICMPDinAzerbaijan/>

“MOBILAZE” layihəsinin heyəti üçün istək və arzularınızı “mobilaze@icmpd.org” ünvanına göndərməyinizi xahiş edirik.

